

MIT LÁTHATUNK

a mozikban 1963-ban?

Nem kell ahhoz mélyreható elméleti vizsgálódás, sem széleskörű elvi vita, hogy megállapíthassuk: az ezerkilencszázhatvankettes évben filmjeink nem okoztak túl sok kellemes meglepetést sem a közönségnek, sem a kritikusoknak. Az év végén bemutatott „Esős vasárnap” és „Az aranyember” kivételével filmjeinket a közönség nem kedvelte, és bizony nem nagyon dicsekedhetünk művészi erőnyeivel kiemelkedő filmalkotással sem. Ezeknek a tükrében fokozott érdeklődéssel várjuk, hogy mit láthatunk ezerkilencszázhatvánháromban a mozikban,

milyen magyar filmbemutatókra számíthatunk. Rövid körűtünk alkalmával természetesen csak az olyan filmekről tudunk beszámolni, amelyek már készen várják, hogy a forgalmazási szervek műsorra tűzzék, vagy amiket még forgatnak.

Két falun játszódó filmünk készült el az elmúlt hónapokban. Mindkettő írója 1962-ben kapta meg a József Attila irodalmi díjat, és azt hiszem nem túlzok, ha fiatal írónemzedékünk legsajátosabb színű, legtehetségesebb egyéniségei közé sorolom őket. Galgóczi Erzsébet „Félúton” című regényéből (ezért ka-

pott József Attila-díjat) Kis József készített filmet a Budapest Filmstúdióban. A film — mint a közismert regény — napjainkban játszódik és szövetkezeti életünk problémáival foglalkozik. Kovács András, a „Zápor” és a „Pesti háztetők” fiatal rendezője a Hunnia Filmstúdióban forgatta le Galambos Lajos „Isten őszi csillaga” című regényéből filmjét. A film cselekménye a közelmúltban játszódik, a földosztás utáni években. Egy fiatal, kubikos gyerekből lett agrármérnök tragédiáján keresztül vizsgálják az alkotók a felszabadulás utáni forradalmi idők társadalmi összefüggéseit. Hogyan kerül össze-ütközésbe Bordács mérnök saját osztályával és a reakcióval egyaránt. Ezt a kérdést veti fel és elemzi a film. Kétségtelen, hogy a Hunnia egyik legnagyobb vállalkozása a „Párbeszéd”. A film forgatását Herskó János rendező — aki egyébként a forgatókönyv írója is — már befejezte és az utómunkálatokon dolgozik. Herskó Jánost korunk legnagyobb problémája, az elvi és magánéleti őszinteség kérdése foglalkoztatja. Lehet-e hazug, hamis illúziókból élni? Egy tizenhárom éves házasság történetén ke-

Felföldi Anikó
és Peti Sándor
(„Meztelen diplomata”)

Csákányi László, Sztankay
István, Semjén Anita
(„Párbeszéd”)

Kiss Manyl és Páger Antal
 („Mici néni két élete”)

Demjén Gyöngyvér
 („Oldás és kötés”)

resztül szinte tudományos pontossággal kutatja elmúlt éveink történelmét két ember drámájának az optikáján kétesztül. A film terjedelme is szokatlan: hossza egy átlagos filmnek majdnem a kétszerese. A két főhőst Semjén Anita bölcsészhallgató és Sinkovits Imre játsszák.

Befejezte az „Utolsó előtti ember” című filmjének forgatását Makk Károly is. A forgatókönyvet Huszty Tamás írta. Izgalmas filozófiai problémákat feszeget a film egy érdekes alapszituációból kiindulva. A dráma három főhőse egy lány, egy ejtő-

Domján Edit, Nagy Attila
 („Utolsó előtti ember”)

ernyős oktató és egy halott kolléga. Nem véletlenül soroltam a látható szereplők közé a holtat, akit csak néhány snitt erejéig éppen csak megismerünk a film expositiójában. A dráma ennek a három embernek a drámája. Orodán ejtőernyős oktató, hogy hetvenkedő kollégáját megleckéztesse, egy fogadást ajánl fel neki. Arra akarja kényszeríteni, hogy ugrás után előbb nyissa az ernyőjét mint ő. Az ugrás a kolléga halálával végződik. Hogyan lehet ezután élni? Lehet-e egyáltalán? Hogyan áll szerelmük közé a halott? Barátság, elvhűség, bátorság, vakmerőség, őszinteség és hazugság kérdéseit boncolgatja a dráma.

Érdekes módon csatlakozik problematikájával egy most készülő filmünk, a Makk—Huszty vállalkozáshoz: Mamcserov Frigyes, Gergely Mihály „Omlás” című kisregényéből készült filmet. A bányász-

környezetben játszódó rendkívül differenciált dráma egy hazugságban élő ember ellehetetlenülő életéről szól. Lehet-e tartósan hazugságban élni? Lehet-e önmagunk elől elmenekülni? Ezekre a problémákra keres választ a film. Hogyan tud tovább élni egy bányabeomlás két hőse, akik közül az egyik gyáván, a másik hőiesen viselkedett, s a gyáva aratta le a hősnak kijáró dicsőséget, a hős pedig valamilyen hamis barátságból, kényszerhelyzetből és jelleméből kifolyólag hallgatásra kényszerül. És a harmadik? A lány? Lehet-e szeretni, lehet-e boldog lenni egy gyötrődő hazugság állapotában?

A morális problémák igazgatják több fiatal rendezőket is. A Budapest Filmstúdióban két elkészült film feszegeti korunk fő etikai kérdéseit. Egy vezető állású kommunista asszony konfliktusa áll Vadász Imre és

Ruttkai Éva, Scwetz András
 („Asszony a telepen”)

Mici néninek különböző kalandokon keresztül ki-harcolnia, hogy újra nagy-korú lehessen. A film öreg-nek és fiatalnak egyaránt — az élethez, a boldogsághoz való jogát hangsúlyozza. Palásthy György az „Egy autóbusz nem áll meg” című filmvígjátékkal mutatkozott be a közönségnek. A tehetséges fiatal rendező ismét vígjátékot forgat „Meztelen diplomata” címmel. Rejtő Jenő (P. Howard) ismert regénye — a „Vesztegzár a Grand Hotelban” — nyomán Gyertyán Ervin írta a film forgatókönyvét. És még egy utolsó érdekesség: elkészült az „Egyiptomi történet”. Mint már hírül adták a lapok a filmet Mészáros Gyula részben Egyiptomban, részben itthon forgatta, egyiptomi—magyar koprodukciónban. A történet egy disszidens magyar két gyermekének a kalandos hazakerüléséről szól.

BORHY ANNA

Fehér Imre „Asszony a telepen” című filmjének a középpontjában. Jancsó Miklós rendező Lengyel József „Oldás és kötés” című nagy sikerű novellájából készített filmet. Hogyan döbben rá, az élet realitásához tapadó fiatal orvos arra, hogy benne mennyire kevés a humanizmus — erről szól a tehetséges fiatal rendező új filmje. Kétségtelen, az elmúlt év egyik legsikerültebb filmje a „Legenda a vonaton” volt. A közönség és a kritika egyértelmű elismeréssel fogadta az első-filmes fiatal rendező bemutatkozását. Rényi Tamás a film rendezője ismét munkáskörnyezetben keresett témát, Kertész Ákos „Mindennap élünk” című könyvének a forgatását kezdte meg a napokban. A munkás-szolidaritás, az anyagiaság, életünk tisztaságának, őszinteségének a problémáit veti fel egy brigád tagjainak konfliktusain keresztül.

Végül, de nem utolsó sorban néhány, a nagyközönség vígjáték igényét kielégítő filmről is beszámolhatunk. Hámos

Gyöngyössy Kati
és Szirtes Ádám
 („Félúton”)

György „Mici néni” című kisregényéből Mamcserov Frigyes készített filmet. A vígjáték mai életünk érdekes, valóságos alapszituációjából indul ki. Mi történik akkor, ha egy idős asszony saját halálára köt szerződést, tudniillik arra, hogy eltartásáért fiatalokat fogad a lakásába azzal, hogy halála után rájuk hagyja a lakást. Hogyan kell a túlbizalom miatt szegény

